

ZAŁĄCZNIK Nr 61

~~Modele latające oraz bezzałogowe~~**Bezzałogowe** statki powietrzne o **maksymalnej** masie startowej (**MTOM**) nie większej niż **25150** kg, używane wyłącznie w operacjach w zasięgu wzroku widoczności wzrokowej VLOS w celach rekreacyjnych lub sportowych

Rozdział 1

Zastosowanie

1.1. Przepisy załącznika stosuje się do ~~modeli latających oraz~~ bezzałogowych statków powietrznych o **maksymalnej** masie startowej (**MTOM**) nie większej niż **25150** kg, zwanych dalej "modelami latającymi lub bezzałogowymi statkami powietrznymi", używanych wyłącznie w operacjach w zasięgu wzroku widoczności wzrokowej VLOS w celach rekreacyjnych lub sportowych, zwanych dalej "modelami latającymi".

1.2. Na uzasadniony wniosek, w szczególności w przypadkach wykonywania lotów pokazowych, lub rekordowych, ~~eksperymentalnych lub doświadczalnych~~, Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego może zwolnić zainteresowany podmiot od obowiązku spełnienia niektórych wymagań załącznika, z zachowaniem wymogów bezpieczeństwa.

Rozdział 2

Określenia

2. Użyte w załączniku określenia oznaczają:

~~1) AIP Polska – publikację wydawaną przez instytucję zapewniającą służby żeglugi powietrznej, zawierającą informacje lotnicze o charakterze trwałym, istotne dla żeglugi powietrznej, dotyczące Rejonu Informacji Powietrznej Warszawa (FIR Warszawa);~~

1) AMC Polska - (Airspace Management Cell) - Ośrodek Zarządzania Przestrzenią Powietrzną w Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej;

2) strefa ADIZ - (Air Defense Identification Zone) - strefę identyfikacji obrony powietrznej;

3) strefa ATZ - (Aerodrome Traffic Zone) - strefę ruchu lotniskowego;

~~3) D (Danger Area) – strefę niebezpieczną;~~

~~4) operator – osobę sterującą modelem latającym lub bezzałogowym statkiem powietrznym;~~

5) strefa CTR - (Control Zone) - strefę kontrolowaną lotniska;

5) strefa D - (Danger Area) - strefę niebezpieczną;

~~6) GND – poziom terenu (poziom ziemi);~~

7) strefa MATZ - (Military Aerodrome Traffic Zone) - strefę ruchu lotniczego lotniskowego lotniska państwowego wojskowego;

- 8)7) strefa MCTR - (Military Control Area) - strefę kontrolowaną lotniska wojskowego;
- 8) model latający na uwięzi - model latający na uwięzi połączonej ze stałym lub ruchomym punktem podłoża;
- 9) Pkontakt wzrokowy nieuzbrojonym okiem - obserwację wzrokową prowadzoną przez operatora lub obserwatora modelu latającego bez pomocy przyrządów optycznych, z wyłączeniem szkieł korekcyjnych noszonych w celu korekcji posiadanej wady wzroku;
- 10) obserwator - osobę wyznaczoną przez operatora, która poprzez obserwację wzrokową modelu latającego nieuzbrojonym okiem pomaga operatorowi w określaniu położenia w przestrzeni powietrznej modelu latającego oraz w zapewnieniu bezpiecznej odległości od innych statków powietrznych, przeszkód, osób, zwierząt lub mienia;
- 11) operator - osobę zdalnie pilotującą model latający;
- 12) strefa P - (Prohibited Area) - strefę zakazaną;
- 10)13) strefa R - (Restricted Area) - strefę o ograniczonym ruchu lotniczym;
- 11) VLOS (Visual Line of Sight) – operacje w zasięgu wzroku operatora.
- 14) szczególna ostrożność - ostrożność polegająca na zwiększeniu uwagi, dostosowaniu zachowania operatora lub zabezpieczenia i przystosowania miejsca startu i lądowania modelu latającego lub terenu, nad którym lot się odbywa, do warunków i sytuacji zmieniających się podczas wykonywania lotu, w stopniu umożliwiającym bezpieczne wykonanie lotu;
- 15) operacje w zasięgu widoczności wzrokowej VLOS - (Visual Line of Sight Operation) - operacje, w których operator lub obserwator modelu latającego utrzymują bezpośredni kontakt wzrokowy z modelem latającym.

Rozdział 3

Odpowiedzialność

3.1. Operator:

- 1) zachowuje szczególną ostrożność, unika wszelkiego działania lub zaniechania, które mogłoby:
- a) spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, w tym zagrożenie bezpieczeństwa ruchu lotniczego,
  - b) utrudniać ruch lotniczy,
  - c) zakłócić spokój lub porządek publiczny, oraz
  - d) narazić kogokolwiek na szkodę;
- 2) steruje modelem latającym w sposób umożliwiający uniknięcie kolizji z innym statkiem powietrznym;

~~3) zapewnia, aby każdy z model latający lub bezzałogowy statek powietrzny będący w jego dyspozycji był używany w sposób niestwarzający zagrożenia dla osób, mienia lub innych użytkowników przestrzeni powietrznej;~~

~~2), którym wykonuje lot z uwzględnieniem warunków meteorologicznych oraz informacji o ograniczeniach w ruchu lotniczym, daje pierwszeństwo drogi załogowym statkom powietrznym;~~

~~3) wykonuje lot w sposób zapewniający bezpieczną odległość od osób i mienia, w przypadku awarii lub utraty kontroli nad modelem latającym lub bezzałogowym statkiem powietrznym;~~

~~4) ponosi odpowiedzialność za decyzję o wykonaniu lotu oraz jego poprawność, a wyznaczenie i udział obserwatora w wykonywaniu lotów nie zwalnia go z odpowiedzialności za bezpieczeństwo wykonywanych operacji lotniczych;~~

~~3.2. Przed 5) używa modelu latającego oraz urządzeń sterujących zgodnie z zaleceniami i ograniczeniami określonymi przez producenta, jeżeli zostały opublikowane;~~

~~6) przed lotem operator dokonuje kontroli stanu technicznego modelu latającego lub bezzałogowego statku powietrznego oraz stwierdza poprawność działania tego modelu lub statku i urządzeń sterujących, jeżeli występują;~~

~~7) wykonuje loty jedynie modelem latającym, który jest sprawny technicznie.~~

Rozdział 4

Zasady wykonywania lotów

~~4.1. Loty modeli latających lub bezzałogowych statków powietrznych w warunkach VLOS- Modelami latającymi wykonuje się jedynie operacje w zasięgu widoczności wzrokowej VLOS z zachowaniem następujących warunków:~~

~~1) zapewnieniem ciągłej i pełnej kontroli lotu, operator lub obserwator utrzymuje kontakt wzrokowy nieuzbrojonym okiem z modelem latającym w szczególności przez zdalne sterowanie przy użyciu fal radiowych;~~

~~2) w sposób umożliwiający uniknięcie kolizji z innym użytkownikiem celu określenia jego położenia względem operatora i w przestrzeni powietrznej;~~

~~3) poza strefami kontrolowanymi lotnisk (CTR);~~

~~4) poza strefami ruchu lotniskowego lotniska wojskowego (MATZ) oraz strefami kontrolowanymi lotniska wojskowego (MTCR), z zastrzeżeniem pkt 4.4;~~

~~5) poza strefami R, D oraz P, z zastrzeżeniem pkt 4.4;~~

~~6) poza otoczeniem lotniska lub lądowiska, tj. w zapewnienia bezpiecznej odległości powyżej 5 km od jego granicy od innych statków powietrznych, przeszkód, osób, zwierząt lub mienia;~~

~~7) w strefach ATZ lub w odległości mniejszej niż 5 km od granicy lotniska lub lądowiska za zgodą zarządzającego lotniskiem lub lądowiskiem;~~

8) w strefach 2) zapewniając w każdej fazie lotu bezpieczną odległość poziomą od osób, mienia lub innych użytkowników przestrzeni powietrznej na wypadek awarii lub utraty kontroli nad modelem latającym;

3) zachowując odległość poziomą nie mniejszą niż 100 m od granic zabudowy miejscowości, miast, osiedli lub od zgromadzeń osób na wolnym powietrzu;

4) zachowując odległość poziomą nie mniejszą niż 30 m od osób, pojazdów, obiektów budowlanych niebędących w dyspozycji lub pod kontrolą operatora;

5) uwzględniając warunki meteorologiczne, strukturę i klasyfikację przestrzeni powietrznej oraz informacje o ograniczeniach w ruchu lotniczym;

6) w strefie CTR na warunkach określonych i opublikowanych w AIP Polska przez instytucję zapewniającą służby żeglugi powietrznej służbę ruchu lotniczego;

7) w strefie ATZ za zgodą zarządzającego daną strefą i za zgodą właściwego organu ATC na warunkach przez niego określonych;

8) w strefie D, strefie 4.2. Warunków, o których mowa w pkt 4.1, nie stosuje się do modeli latających lub bezzałogowych statków powietrznych wykonujących loty na uwięzi lub w obiektach zamkniętych.

4.3. Operator modelu latającego lub bezzałogowego statku powietrznego zapewnia, że model ten lub statek dają pierwszeństwo drogi innym użytkownikom przestrzeni powietrznej.

4.4. W strefach D, MCTR lub strefie MATZ dopuszcza się loty modeli latających lub bezzałogowych statków powietrznych jedynie za zgodą lub na potrzeby zarządzającego daną strefą i na warunkach przez niego określonych;

9) w strefie R obejmującej parki narodowe jedynie za zgodą zarządzającego danym parkiem narodowym i na warunkach przez niego określonych;

10) w strefie P jedynie za zgodą zarządzającego obiektem objętym daną strefą i na warunkach przez niego określonych;

11) w strefie ADIZ po poinformowaniu o lokalizacji i czasie lotów organu służby ruchu lotniczego (ATS) - (Air Traffic Services) odpowiedzialnego za przestrzeń, w której ma być wykonywany lot, lub AMC Polska;

12) w przypadku wykonywania lotów w obiektach budowlanych za zgodą zarządzającego danym obiektem i zgodnie z uzgodnionymi z nim zasadami bezpieczeństwa;

13) w przypadku lotów wykonywanych podczas zawodów sportowych - zgodnie z regulaminem opracowanym przez organizatora tych zawodów.

4.2. Warunków, o których mowa w 4.5. Przepisów pkt 4.1-4. ppkt 3 i 4, nie stosuje się w przypadku wykonywania lotów modelami latającymi, których masa startowa nie przekracza 0,6 kg.

4.3. Warunków, o których mowa w pkt 4.1 ppkt 6, 7, 10 i 11, nie stosuje się w przypadku wykonywania lotów modelami latającymi, których masa startowa nie przekracza 0,6 kg, w przypadku wykonywania lotów w odległości większej niż 1 km od granicy lotniska lub poza terenem obiektów chronionych przez strefę P do modeli latających lub

bezzałogowych statków powietrznych, które wykonują lot swobodny wysokości nie większej niż 30 m lub do wysokości najwyższej przeszkody takiej jak drzewa lub obiekty budowlane znajdujące się w promieniu do 100 m od operatora.

4.4. Warunków, o których mowa w pkt 4.1 ppkt 6 i 7, nie stosuje się w przypadku wykonywania lotów modelami latającymi o masie startowej nie większej niż 25 kg w odległości większej niż 6 km od granicy lotniska i do wysokości nie większej niż 100 m nad poziomem terenu.

4.5. Warunków, o których mowa w pkt 4.1 ppkt 1-5, nie stosuje się w przypadku wykonywania lotów modelami latającymi na uwięzi nie dłuższej niż 100 m.

4.6. Modelami latającymi nie wykonuje się lotów nad:

1) terenami zamkniętymi, o których mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2015 r. poz. 520, 831, 1137 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 65, 352, 585, 903 i 1250);

2) obiektami jądrowymi, o których mowa w art. 3 pkt 17 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. - Prawo atomowe (Dz. U. z 2014 r. poz. 1512, z 2015 r. poz. 1505 i 1893 oraz z 2016 r. poz. 266);

3) obszarami, obiektami i urządzeniami, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1099, z 2015 r. poz. 1505 oraz z 2016 r. poz. 65 i 904).